

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

Prva slovenska založba

CELJE - LJUBLJANA

QUENTIN BLAKE: BENJAMIN
GRADIVO ZA MEDIJE

Pogovor z avtorjem

Kje ste rasli?

Rojen sem bil v kraju Sidcup v grofiji Kent; danes je to predmestje Londona. Med vojno so me kot otroka evakuirali na podeželje, kar mi ni bilo všeč. Šolo sem imel rad, hodil sem v gimnazijo v našem kraju. Imel sem učitelja za angleščino, ime mu je bilo J. H. Walsh, ki je znal resnično navdihovati.

Kje živite?

Zadnjih trideset let živim v južnem Kensingtonu v Londonu, v stanovanjski vili iz poznega devetnajstega stoletja. Pred mnogimi leti sem hodil tja na obisk k prijateljem, všeč mi je bilo, tako da sem na koncu kar ostal. Odločitev se je izkazala za zelo praktično.

Rad imam morje, precej časa prebijem v Hastingsu na južni obali Anglije. Za kakšne tri mesece na leto grem v jugozahodno Francijo, v hišo ob Atlantiku. Tudi tam delam.

Kaj radi jeste?

Zelo rad imam ribarnice in stojnice z ribami, zlasti v Franciji, kjer so zelo dobre in kjer lahko dobiš školjke, ostrige in vseh vrst morske sadeže. Veliko rib pojem in rad jih kuham, ker jih je tako preprosto pripraviti.

Kaj počnete v prostem času?

Nikoli nisem povsem prepričan, kdaj se konča delo in kdaj začne prosti čas. Včasih imam kje kakšno predavanje; tudi to je delo, vendar drugačne vrste kot risanje. V pravem prostem času veliko berem; na nočni omarici imam ponavadi kakšnih osem ali deset knjig, ki sem jih začel, vendar jih še nisem končal in jih morda nikoli ne bom. Nekatere so v francoščini. Berem precej počasi in podčrtavam neznane besede, čeprav sem pogosto prelen, da bi jih preveril v slovarju. Tudi v svoji hiši v Franciji veliko delam, v

svojem prostem času tam pa kupujem hrano — kar je tam veliko zanimivejše početje kot v Angliji — zlasti ribe, klapavice in ostrige. Njihovo podeželje je precej položno, zato lahko veliko kolesarim in si ogledujem ptice. Najbolj so mi všeč čaplje.

Ste se šolali na univerzi ali na umetnostni akademiji?

Ko sem razmišljal o tem, se mi je zdelo, da si bom z vpisom na akademijo zaprl možnost za študij na univerzi, hotel sem študirati angleščino, da pa se bom po univerzitetnem študiju še vedno lahko posvečal umetnosti. Ne vem, ali sem imel prav, vendar je bilo res tako. Angleščino sem študiral v Cambridgeu, na Downingovem kolidžu, od 1953 do 1956.

Sprva nisem vedel, ali se bo z risanjem dalo preživeti — okoli mene so večinoma menili, da ne bo šlo. Zato sem vpisal tudi učiteljsko pripravništvo na londonski univerzi.

Ko sem ga končal, se mi je zdelo, da bi moral vsaj poskusiti z neke vrste umetnostjo. Ob delu sem se vpisal na umetnostno šolo Chelsea v Londonu; niti ne zato, da bi postal ilustrator, hotel sem se naučiti več o risanju in slikanju.

Kdaj ste začeli z risanjem?

Pri kakšnih petih letih. Spominjam se nekoga, ki je prišel na obisk med vojno, kako je rekel: »Veliko riše, noče pa govoriti!« Risal sem tudi za šolski časopis, nato pa za humoristično revijo Punch. Poznal sem nekoga, ki je risal za Punch, tako da sem jim tudi sam začel pošiljati svoje risbe. Nekaj manjših so mi objavili, ko sem imal kakšnih šestnajst, sedemnajst let. To je bil začetek. Plačali so mi po sedem gvinej za risbo. Nisem vedel, kaj naj s čekom; še bančnega računa nisem imel!

Ko sem prišel na Chelsea, sem dobil redno naročilo za dve risbi na teden za Punch; nato sem začel risati tudi za revijo Spectator. Začel sem z majhnimi risbami, dokler se niso odločili, da bodo revija z ilustrirano naslovnico; nato sem skrbel tudi za to.

Prvo pravo knjigo sem ilustriral pri vojaki, pred vpisom na univerzo. Tri tedne sem porabil, da sem ilustriral knjižico z naslovom Angleška parada, namenjeno opismenjevanju tistih vojakov, ki še niso znali brati. Vojska mi zanjo ni posebej plačala, vendar sem med risanjem lahko živel doma in nosil navadne čevlje namesto vojaških škornjev.

Od časa do časa sem moral svoje delo pokazati poročniku, da ga je odobril. Nekaj trenutkov tišine, nato pa je rekel: »Zelo dobro, narednik Blake. Mislim pa ... da bi morala biti trava na tej risbi krajša.« »Da, gospod. Bom popravil, gospod.« »In mislim, da bi moral biti rob na teh hlačah bolj oster.« Problem s krajšanjem trave na risbi je seveda v tem, da je ne moreš pokositi; risbo moraš napraviti še enkrat. Toda to je bila priprava na poznejše sestanke z uredniki in komisijami; te so včasih veliko hujše.

Kdaj ste začeli z otroškimi knjigami?

Zanimal sem se za poučevanje, za risanje in za književnost, zazdelo se mi je, da bi se lahko ukvarjal s slikanicami. Bomo videli, ali jim bodo všeč ali ne, sem si mislil. Imel sem nekaj čez dvajset let; nekaj časa bom vztrajal, sem si rekel, bomo videli, kam bom prišel do tridesetega; če ne bo šlo, bom odnehal, če bo šlo, bom nadaljeval. Izkazalo se je, da kar gre, tako da sem nadaljeval.

Nisem dobro vedel, kako naj začnem. Govoril sem s pisateljem Johnom Yeomanom, s katerim sva prijatelja, in mu rekel: »Mogoče bi lahko napisal knjigo, da jo bom lahko ilustriral?« Res jo je napisal. Njen naslov je bil Požirek vode.

Potem pa ste jih začeli tudi pisati sami?

Da, leta 1968, prvi je bil Patrik. Ta knjiga je bil nekakšen protest, ker so me takrat obravnavali predvsem kot ilustratorja v črno-beli tehniki, nihče me ni prosil za kaj barvnega. Dobro sem jim posvetil; napisal sem zgodbo o mladeniču, ki je igral na violino, stvari okrog njega pa so spreminjale barve. Tu preprosto ni šlo brez barvnih ilustracij.

Se zelo vživite v otroke?

Ko rišeš, si največkrat predstavljaš, da si ti tista oseba, nato pa se skušaš odzvati na način, ki se ti zdi prepričljiv. Včasih se zalotim, kako z obrazno mimiko posnemam like, ki jih ravno rišem.

Kaj najraje rišete?

Vse, kar nekaj počne. Rad imam dejavnost. Zmaji so krasni, lahko jih na različne načine razporediš po straneh knjige, lahko narišeš ljudi, ki jih jezdi, takšne stvari. Živali so za ilustratorja v glavnem zanimive. Avtomobili so težavni, razen če so nekoliko obtolčeni.

Kako je bilo delati skupaj z Roaldom Dahlom?

Na začetku sem bil nekoliko živčen, bil je precej izrazit značaj. Vendar sva se zelo dobro ujela. Rad me je dražil, na svoj prijazni način. Takrat sem nosil bele čevlje, on pa je rekel: »Glej ga, stari Quent« — nihče drug me ni tako klical — »Glej ga, stari Quent gre ven na večerjo v svojih supergah!«

Najlepše pri Roaldu je bilo to, da je res hotel imeti vse te slike — ni bil zadovoljen, če se mu je zdelo, da jih je premalo. Niso vsi avtorji takšni. Skupaj sva delala trinajst let, od leta 1977 do njegove smrti.

Ali rišete tudi za odrasle?

Odkrito rečeno ne delam velike razlike med svojimi risbami za otroke in tistimi za odrasle. Oboje je zame preprosto risanje. Pravzaprav na samem začetku nisem risal slikanic; risal sem za revije, risal sem šale, risal sem naslovnice žepnih knjig — recimo za romane Malcolma Bradburyja, Evelynna Waugha in Margaret Drabble.

Za odrasle zelo rad ilustriram klasike, večinoma izhajajo pri založbi Folio Society. Med novejšimi sta Kandid in Notredamski zvonar. Ilustriral sem tudi Božično zgodbo Charlesa Dickensa, čeprav bi težko rekel, ali je za odrasle ali za otroke; v resnici je za vse.

Kaj je pomenilo, da ste prvi britanski »otroški lavreat«?

Precej trdega dela, pa tudi ogromno veselja. Dve leti (1999–2001) sem si na vseh področjih prizadeval za spodbujanje otroške književnosti. Imel sem vrsto predavanj in pogovorov, napisal sem veliko člankov. Izdal sem več novih knjig, med drugim Lavreatovo zabavo, kjer je nanizanih mojih petdeset najljubših otroških knjig, ter Besede in slike, knjigo o mojem delu.

(www.quentinblake.com)